

ՄԵԶՄՈՒՄԻ

DIRECTION
DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65 Grand'Rue de Péra 65

ՄԵՊՄԻ

مجموعه اخبار

بك اوغلى تقسيم جادهسى ٦٥

10 pages

10 pages

Հաղթանակ միությունից խոստումներ իշխն Թ. ԹՕԼԱՅԵԱՆԱ միւրաճապթ օլունա: — Իտարէխանէմիդ Պէյոլունտա շատուէի քէպիրտէ 65

ԱՍԻԹԱՆԷ 9 ՅՈՒԼԻՍ

ԱՊՐԵՐԱՆ ԵԱՐԹԱՐԸ

Սէնէլիկի Տէրիսատէթ իշին	70 զր.
Ալթը այլը	40
Իւչ այլը	20
Թաշրահա սէնէլիք բօսթա իւնրէթիլէ	100

ԳԻԼԻՍԷԼԵՐԻՆ ԻԹԹԻՖԻԿԸ

(Բարա հաղթանակներն կոնգրակներն տէվամը)

Իշթէ Ս. Իրէնէ՝ ըափըզըրտան պահա իթտիկիտէ շէյլէ եազընօր. «Բիւթիւպիւ մուգատտէսէնի իթիրաֆ, ֆազաթ մանէասընը իֆսատ իտէրլէր: Ս. Օզոստինոս տա, ճանարը տուգաղա տիւղիւրիւպ, կիրտապա աթըլմասընը սէպէպի օլան ըափըզըլըզըրտան պաշտակընը վէ ազաթի միւֆսիտէ՝ մահալա տօղրու պիր ֆիթը իլէ եազըլմըլ պոլունան Բիւթիւպը մուգատտէսէնի տօղրու վէ հիւսնի ֆիթը իլէ անլաշըլմամասընտան իլէրի կէլմիլ տիր» տէվիլ տիր:

Ճիւթըրլէր պիրլէշտիրմէք, էֆթար վէ հիւստիւթըն իթթիֆադընը հուսուլէ կէթիրիպ մուհաֆազա իթմէք իշին, թապիլ, Բիւթիւպը իլահիեթէն մատա տիկէր պիր Վեսիթը լազըմ տըր: Հիւթմէթի իլահիեթ պունու իհապ իթտիրմէք տիր, զիրա ճէնապը Ալլահ, իման պիրիկիին մուհաֆազաընը սուրէթի միւնասիպէտէ թէ հիւթ իթմէտիքէ, օ պիրլիկի իթմէքէմէք, վէ զըյրտէ պէնան իտէճէկիմիլ վէճէլէ, Բիւթիւպը մուգատտէսէ տէ, ճէնապը Հազըլըն պու խուսուսու էվէլէճէ թէ հիւթ իթմիլ օլտուղունու աշիքեարէն կէօսթէրմէք տիր: Շիւպհէսիլ Ալլահըն հուսուտսըլ իգթիտարը հիլ պիր սուրէթիլէ նէ՝ պաղլանըլ տըր, նէ՝ տէ թահտիտ օլունմուլ տուր, վէ հիլ մախլուգ՝ միւթի պիր ալէթ մազամընտա անէ իթաթ իթմէք տիր: Իմտի հազըթի իսանըն վազ իթմէք իթմէտիկի իման իթթիֆազընը խարիճի մէպէքիւնի՝ քէնտի իգթիտարը տախիլուն տէ օլան վապըթալար իշինտէ արամազ լազըմ տըր:

Պունուն իշին խրիթիեանըլըն իլք վապըթլարընը խաթըրլամազ կէրէք տիր: Տէրլաթըր իտէճէկիմիլ վազըլար, Բիւթիւպը մուգատտէսէ իլէ մուսատտազ վէ ճիւթէճէ մալիւմ տիր:

Հազըթի իսա, իլահիեթիին վէ մէմուրիեթի իլահիեթիին միւնգէլէրիլէ իսպաթ իթմիլ տիր. խալը թալիւ իթմէք իշին Սէմանըն ումուրընտան պահա, վէ թալիւմաթընա թէմամիլլէ իման իտիլմէսիին իլալէ իլէ պուսնու էպէտի միւքեաֆաթ եա միւնազաթ շարթը թահթընտա թալէպ իլէմիլ տիր: «Էկէր Բէտէրիմին ամէլլէրիին իհրա իթմէքսէմ, պանա ինանմանընը: Էկէր արալարընտա պաշա պիր քիմսէնին իհրա իթմէտիկի ամէլլէրի իթմիլ օլմասա իտիւմ, կիւնահարը օլմազ իտի, ամմա էկէր պէյլէ ամէլլէր իհրա իթտիկիմտէ պանա ինանմազսանըլ, օլ ամէլլէրէ ինանընըլ:»

Օ հիլ նէ էմր իտէր իսէ, այնի հիւթ իլէ վէ ֆիթըրի իհապ իթտիրտիկի գանաթիլէ իտիլ, հիլ պիր շէյ թէֆրիլ վէ իսթիսնա իթմէք: Իմտի հազըթի իսանըն տիւլէքէնէլէր, խէլասա նալ օլմազ իսթէտիլլէրիտէ, տէյիլ եալընըլ պիւթիւն թալիւմաթընը գապուլ իթմէկէ, իլլա էյօրէթտիկի շէյլէրին հիլ պիրինէ գանաթը թամմէ իլէ իսթեաթ օլմանա պօրճու իտիլլէր: Ֆիլվազը, խիթապ իտէն Ալլահ, վէլէվ պիր նօզթատա ինանմազ իսթմէքէմէք՝ ազլ ու հիւթմէթէ մուգալիլ տիր:

Հազըթի իսա՝ Սէմանէ ամէլլէրի սըրապնտա, Բէտէրի քէնտիսիին նէ իգթիտար իլէ կէօնտէրմիլ իսէ, քէնտիսի տէ, Առաքեալարընա այնի իգթիտարը վէրէրէք կէօնտէրմիլ տիր: «Սէմանտէ վէ գէմիտէ ճիւթէ իգթիտար պանա վէրլիտի, իմտի կիտիլիլ, քեաֆֆէյի միլլէթլէրի թալիւմ իտիլիլ, վէ սիլէ էմր իթտիկիմ շէյլէրին ճիւթէսիին հըֆը իթմէլլէրիին անլէրէ էյօրէթիին: Առաքեալար իթաթ իտէն խրիթիանլար գուրթուլաճազ, իթմէքէնէլլէր մահվ օլաճազ տըրլար: «Ինանան վէ վաֆթիլ օլան գուրթ ուլաճազ, ինանմանան մահըլմ օլաճազ տըր:» Վէ, խուսուսիլլէ մուհիմմ վէ էհէմիլիեթիին ազիմէի հալիլ պիր մէմուրիեթիին պիրինէ իհալէսիտէ, օ մէմուրիեթի մաթուլ վէճէլէ իյֆա իթմէք իգթիտարընը վիրմէքիլ տէ Հիւթմէթի Բապալանիեթիին մէպէքի ալիսի իգթիլազընտան օլմասըլա, հազըթի իսա միւնգապէտէն քէնտիլլէրիտէ գալմազ իլգրէ Բուհը հազըթէթի Առաքեալարընա կէօնտէրմէքի վատ իլլէմիլ տիր: «Պէն կիթտիկիմտէ անը՝ (Բուհուլլահը) սիլէ կէօնտէրիլմ, վէ օ կէլտիկիտէ, ճիւթէ հազըթէթի սիլէ էյօրէթէ՝

ճէք տիր: Վէ պէն Բէտէրտէն տիլլէրիմ, տախի իլէ էպէտ սիլլին իլէ թէմէքիւն իթմէք իլգրէ, սիլլէ տիկէր պիր Բուհուլլահ, եանի հազըթէթի Բուհու կէօնտէրէճէք տիր: Օ պէնիմ հազըթմտա շահատէթ իտէճէք տիր: «Իլք տախի շահատէթ իտէրսիլիլ: Պունտան պաշա հազըթի իսա՝ Առաքեալարըն թալիւմաթընը, ասըլ քէնտի թալիւմաթը տէյի տիեանէթ քեալանէ գապուլ վէ սատըգանէ մուհաֆազա իթմէկի էմր իլլէմիլ տիր: «Սիլլի տիւլէքէն պէնի տիւլէմիլ օլուր, վէ սիլլի ըէտտ իտէն պէնի ըէտտ իթմիլ օլուր:» Իմտի Բրիստոս էֆէնտիլիլ Բէտէրիտէն նէ սուրէթլէ կէօնտէրիլմիլ իսէ, Առաքեալար տա Բրիստոս թարաֆընտան սուրէթլէ կէօնտէրիլմիլլէր տիր: «Բէտէրիմ պէնի կէօնտէրտիկի կիպի, պէն տէ սիլլի կէօնտէրիլմիլ:» Պինապէրին Առաքեալար վէ շալիլտէրի Բրիստոսուն քէլամընա իթաթ իթմէկէ մէճալուր օլտուգալը կիպի, Առաքեալարըն մէմուրիեթի իլահիէլլէր իհապընճա անլէրտէն թալիւմ ալանլարըն ճիւթէսի տէ, անլէրին քէլամընա այնի իման իլէ իթաթ իթմէլլէրի վաճիպ տիր: Իմտի, պիլգաթ հազըթի իսանըն թալիւմաթընը ըէտտ իթմէք գապիլ օլմանտըլը միսիլու, Առաքեալարըն թալիւմաթընտան պիր էմրի պիլլէ ճէրհ իթմէքիլէ միւսատտէ եօզ տուր:

Շիւպհէսիլ Բուհուլլահըն Առաքեալարան իլգուլիտէն սօնրա, անլէրին քէլամըն էն ուգազ մահլլէրէ գատար աքս իտիլ, հիլ նէրէքէ կիթմիլլէր իսէ, պիլգաթ հազըթի իսանըն վէքիլլէրի կիպի թազտիմ օլունմուլլար տըր: «Բեաֆֆէյի միլլէթլէրի քէնտի իսթիեթ իման իթտիրմէք իշին հազըթի իսատան լութի վէ ըհալլէթ ալտըլ:» Վէ հիլ կիթտիլլէրի երլէրտէ, ճէնապը Ալլահ, միւնգէլլէր իլէ անլէրին մէմուրիեթիին իլահիեթիին կէօսթէրմիլ տիր: «Վէ անլէր տախի կիտիլ հիլ երտէ վազ իթտիլլէր, վէ Ալլահ տախի անլէր իլէ ամիլ օլուլ, պէրապէր պուլունան միւնգէլլէր իլէ քէլամլարընը թատիլ իտէր իտի:» Պու քէլամ նէտէն իպարէթ պուլունմուլ տուր: Շիւպհէսիլ ամիլլէրիինտէն քէնտիլլէրիին էյօրէթմիլ օլտուգալը շէյլէրտէն իպարէթ տիր: զիրա անլէր, կէօրտիլլէրի վէ իլիթտիլլէրի շէյլէր իլգրիինէ սիլլէթ իթմէլլէրի միւնգիլիսիլ օլտուղունու ալէնէն պէնան իտիեթլար:

(Տէվալի)

ՊԱՏԱՍԽԱՆ՝ ԲԵՐԱՅԻՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

Ուրեմն հիմակ որ դուք միշտ վարագործի ներքեւ մնալով ծանօթ Արեւելեանի կուղղէք խօսքերնիդ, ահաւասիկ եմ և յուսամ որ վերջին խօսքս ըլլայ, որովհետեւ այսպիսի հրատարակութիւնները չեմ կարծեր որ հասարակութեան շահաւէտ և ակործ նիւթեր ըլլան:

Դուք գրութիւն մը հրատարակեցիր և ուղեցիր հրապարակաւ հասարակութեան առջև նախատել Անտոնեանները, իբր անսարտաճանաչ և անքաղաքավար և ան ալ փուռ պատճառի մը համար: Եւ կգանգատիս որ ես քանի մը տխուր տուեալ եմ քեզի: Ինչ տխուր: անփորձութեան և մէջընկածութեան: Բայց դուք անհատ մը ըլլալով երբ կը զայրանաս այդ տխուր տուեալներէն համար, անքին դարաւոր միաբանութեան մը անպարտաճանաչութեան և անքաղաքավարութեան տխուր տուեալները կուտաս յանրաւի, ես չի՞ պիտի զայրանայի, լռէի՞ պիտի և իբր անգամ այս միաբանութեան՝ ձայնս անգամ չը՞ պիտի բարձրացունէի քեզի դէմ բողոքելու:

Վարդապետ մը՝ եկեղեցական մը, երբ իբր անհատ նախատուի կամ զրպարտուի թող ներողամիտ ըլլայ և արհամարհէ իսկ եղած նախատինքը: Բայց Միաբանութիւն մը նուիրական պարտականութիւն ունի՝ իրեն եղած զրպարտութեան դէմ բողոքելու և ճշմարտութիւնը երեւան հանելու: Եթէ գրական հրապարակի պատշաճութիւնը չներէր ինձ, ըստ քեզ, սոյն լեզուն գործածելու, որ գրական հրապարակի պատշաճութիւնը կը ներէր քեզի, առանց նախ տեղեկանալու խորհրդարար գործիչ ձեռք առնուլ և զըրպարտել հրապարակաւ Միաբանութիւն մը՝ իբր իր պարտականութիւնը չճանչցող և անքաղաքավար: այդ արդեօք պատշաճ լեզուն մըն է: այդ համարձակութիւնն ինչ կըսես, անվայել չե՞ն արդեօք Անտոնեանց հասցէին:

Դանք հիմայ քերականութեան սխալներուն և վարժապետի գիտողութիւններուն: Այս սխալները անհասկընալի կընծայեն եզեր յօդուածս: ասոր ես fausse modestie կըսեմ: Որովհետեւ ոչ միայն յօդուածս լու հասկըցեր ես, այլ և ուղածդ առեր ես մէջէն և չուզածդ ձգեր ես վարպետ խտրութեամբ: Ուրեմն քերականութեան կանոններուն անծանօթ եմ եղեր, տէր բային, խնդիրը, ածականը, գոյականը, մէկմէկու խտաներ եմ եղեր, այնպէս չէ՞:

Շնորհակալ եմ մեծապէս: Դուք պարտաճանաչութեան, քաղաքավարութեան և կարծեմ կանոնական իրաւարարութեան դասերը տալէն ետքը, ինծի յատուկ քերականութեան դաս մըն ալ կուգես տալ: Իրաւ որ կարգէ դուրս անձնութիւններ կողմէն: ալ ասկէ ետքը յաւակնութեան տխուր տուեալ անհամ կուգայ քեզի:

Իրաւ որ գրութեանս մէջ թերութիւն մը ըրած էի, պատիկ ցուցակ մը դնելու էի ի վերջ գրութեանս: այսպէս

Ես, այսինքն Արեւելեան
Մենք, այսինքն Անտոնեանները
Բերացիդ, երբ խօսքը ուղղակի քեզի կուղղեմ

Բերացին, երբ խօսքս հասարակութեան ուղղելով կը խօսիմ:

Ուրեմն գրողը և քեզի պատասխան տուողը ես, Արեւելեանը, ըլլալով քեզի հետ խօսած ատենս ես պիտի ըսէի, բայց որովհետեւ ոչ թէ իմ քաղաքայութիւնս կը պատարակուէր, ոչ թէ ես էի շահաւորուողը, ոչ թէ ես անքաղաքավարութեան զէպի մը մէջ կը գտնուէի, այլ ես և բոլոր իմ ընկերներս: ուստի մենք ըսելով Անտոնեանները կիմանայի: Դարձեալ եթէ ես սոսկ քեզի համար իմ յօդուածս գրէի և քու հասցէիդ խաւրէի պարզապէս՝ (հասցէ մը որ դեռ չկրցայ իմանալ և կերեւեալ չաստուածներուն գաղտնիքն է) դու, քեզի, Բերացիդ, գրել հարկ էր և ոչ երրորդ դէմ՝ Բերացին: Բայց որովհետեւ պատասխանս ինչպիսի որ քեզի էր, սակայն հրապարակի գործիքն մը և օրագրի մը մէջ, երբեմն հասարակութեան կուղղեմ խօսքս, ըսելով Բերացին, երբեմն ալ ըսածս շեշտելու համար քեզի ուղղակի կը դարձունեմ խօսքս և հարցմունքս: Այս խօսքի դարձուածները չիմանալու համար հին վարժապետներէն ըլլալու է: ամբի չէ՞ ա՛՜ քերականութիւնը կը յարգեմ, բայց տափակ ու ձանձրանալի գրութիւններէն չեմ ակործիր: Բայց դու կախորժիս եղեր: de gustibus non est disputandum:

Հա՛ իրաւ գաղղիարէն ո՞՞ մը խառնեք եմ ես յօդուածիս մէջ, Գաղղիարէն ըլլալով tact բառը գործածած եմ, որ տպագրութեան կամ, դիցուք թէ, lapsus calami ըլլալով tacte գրուեր է: Բայց դու որ քերականութեան նախաձեռնողն ես tact ին ածական ըլլալը ո՞ւրիկէ հանեցիր: ես անանկ կը կարծէի որ tact. substantif masculin է: Գեղի կը թողում գտնալու ածականը: Նայէ՛ որ դարձեալ իմ tact-ը աղէկ գէշ ըստ թարգմանի և մտադրական high-life-ի նախադասելի է:

Բայց ինչո՞ւ դիմել (թողութիւն կընես, դարձեալ սխալեցայ աներեւոյթ դնելով) ուստի ինչո՞ւ կը դիմես այսպիսի Բէտակական խօսքածանքներու, ն ին, Դ ին, ածականին, գոյականին: ասոնց բոլորը փախուստ տալու կերպեր են բուն խնդրէն:

Մի աղաւաղեր խօսքերս: ես չըսի թէ Օրթագիւղին միայն Օրթագիւղին եկեղեցւոյն վրայ պիտի գրէ, ինչպէս Բերացին, Սամաթիացին եւայլն եւայլն իրենց սեփական եկեղեցիներուն վրայ: սա միայն ըսի որ դուք Բերացիդ առաջին անգամ ըլլալով Օրթագիւղի եկեղեցւոյն հանդիսին ներկայ գտնուելով և Անտոնեանները չտեսնալով հոն՝ ընդհանուր եղբայրացութիւն մը հանելու չէիր: իբր թէ միշտ այս այսպէս Անտոնեանները մօտիկ Վանք մը ունենալով անփոյթ և անհոգ կըլլան հանդիսութեանց

մասնակցելու: Եթէ Օրթագիւղի մը ըլլար այս զրպարտիչ դատողութեան չէ՞ր յանգեր ըսած էի: և միթէ սո՛ւտ է ըսածս:

Այս ալ չէ՛ր գիտէր: և ինծի բոլորովին նոր եկաւ որ դարերու պէտք ըլլայ գըտնալու մեծ դէմքեր և անձնաւորութիւններ Օրթագիւղի եկեղեցւոյն մէջ Մեծաւորութեան կամ Հոգարարութեան պանդան պաշտօններ ստանձնելու կամ սոսկապէս հանդիսութեանց ներկայ գտնուելու համար: Գեղեցիկ պարբերութիւն մը կը գրես, բայց իմաստ գորկ և որ տեղի չունի: Կարծեմ խօսուածքի և գրուածքի մէջ քերականութեան կանոններէն զատ, այդ իմաստ ըսածնիս ալ արհամարհելի չէ, ապա թէ ոչ գրութիւնը իմաստակութեան կը յանգի:

Նայէ որ կարգաւ կերթամ, պարբերութեան ի պարբերութիւն և ուղածիս պատասխան տալով չուզածս չեմ թողուր, ինչպէս կընես: Ուստի ըսեմ որ ես ալ ամենեւին կուլ չեմ տար որ քեզի թագուն ըլլայ այն՝ որ դուք անհամաձայնութիւն կանուանես թողականաց հետ:

Դուք ուռուցիկ պատճառաբանութիւններ կանուանես իմին ըսածներս և որ չունին եզեր առնչութիւնքը գրածներուդ հետ: Թող ուրեմն որ յիշեցունեմ քեզի ըսածներդ, որպէս գի իմանաս թէ պատճառաբանութիւնս ուռուցիկ է թէ ոչ, կամ թէ առնչութիւն ունի՞նք ըսածներուդ հետ թէ ոչ: անկէ ետքը ուղես կուլ տուր զանոնք, ուղես կուլ մի տար: Արդէն իմ գրածներս քեզի համար չէ՞ր՝ այլ հասարակութեան առջեւ ճշմարտութիւնը պարզելու: Դիմակաւոր Բերացի մը կարծիքը կամ համարումը Անտոնեանց վրայ ոչ ցուրտ կընէ և ոչ տաք:

Ահաւասիկ, ի գուր փնտռեր ես Անտոնեանները եկեղեցւոյ մէջ, քաղաքայութիւնին ակներեւ է եղեւ: (ասոր ալ չնորհակալ եմ, աս ալ բան մըն է, բոլորովին անհաւան և ուղադրութեան անարժան չեն եղեր Անտոնեանք) մանաւանդ թէ ի սեռ իւրում ցաւալի: Վանքը գիւղին մէջը, եկեղեցիին ալ մօտ: եկեղեցիին տօնը իրենց ալ տօն մըն է: բարի եկար մը գոնէ ըսելու էին Պատրիարքական Փոխանորդ Գերապայծառին: պարտքերին կատարելու էին: Ասով ալ չես բաւականանար: նախաձեռնողութիւնդ ալ աւելի առաջ կը տանիս: Օրթագիւղի եկեղեցին միշտ բարեբաղդ կը համարիս եղեր, որովհետեւ Վանք մը կայ մօտը և վանքերն են որ specialité ունին եղեր վեհ արարողութեանց ներգործիչ հրապարակ զգալի ընելու և Անտոնեանք չեն ըրեր այս բանը: և ետքը սխալ կը գտնես այս ըսած գաղափարդ և շնորհաւորութեամբ մը խօսքը կը լինուին:

Ես ալ պարզապէս պատասխանեցի որ այդ ցաւերդ և յառաջանքներդ չինծու են և անտեղի, որովհետեւ Անտոնեանները և Վանքը, ձգեք առաջինները և մեծ դէմքերը, ըսան և վեց տարիէ ի վեր այս բոլոր ըսածներդ ըրեր են: արարողութեանց ներ-

գործիչ հրապարակ չունի եկեղեցւոյ ընծաներ
են ամէն ատեն. և սիրով և անձնութեամբ
ծառայել են նոյն եկեղեցւոյ. ամենեւին
դիմում մը չէ եղեր իրենց որ զանց ըրած
ըլլան. դուռն դրամի վայրաքարչ անունը
կուտաս հիմակ, բայց յանցանքը քուկդ է
որ ի բաղդատութիւն դրիր Անտոնեաններ
ընդ բացակայութիւնը և միւսներուն հան-
դիսութեան ներկայութիւնը. ինչո՞ւ հիմակ
կը խորշիս, երբ բաց ձգած զրահիդ ճեղքէն
հարուածը կընդունիս. կը դժկամակիս անանկ
չէ՞. ի հարկէ երբ գրես՝ պատասխանիս ալ
պիտի սպասես. Փառք Աստուծոյ դեռ այն
աստիճանի հասած չենք որ առակին աքա-
ցիրն հանդուրժենք. նայէ յոգնակի կը խո-
սիմ և ոչ եղակի. քերականութիւն չէ՝ այլ
լաւ կը բացատրեմ միտքս:

Ասոնց ամէնքը առնչութիւն ունին քու
ըսածներուդ և գրածներուդ հետ. նոյն իսկ
արտասովոր բացակայութեան պատճառներն
ալ առնչութիւն ունին ըսածներուդ հետ.
Թէ որ դուռն չես ուզեր լսել, ան ալ փոյթ
չէ. ես հասարակութեան համար կը գրեմ,
որուն առջեւ դուռն հանցելի խնդիրը. Ու-
րեմն դարձեալ մի խօսքէր և գրածներս կի-
սատ մի թողուր. ես թէ որ անցեալ Զատիկի
հանդիսութիւնները յիշելի, քուն առջի
ըսածս ալ յիշէ և մի խեղաթիւրէր խօսքերս.
Դժկամակութիւն մը կար ըսի Անտոնեան-
ները հրաւիրելու այն հանդիսութեանց, և
բարձրագոյն հրաման մը միայն ստիպեց առ-
այդ դժկամակութիւն ունեցողները, ուստի
իր հետեւութիւն Անտոնեանները խոհեմու-
թիւն դատեցին այս հեղու բացակայ մնա-
լու, չըլլայ թէ իրենց ներկայութեամբը ա-
նախորժ միջադէպեր մը առիթ տուած ըլ-
լան ինքնահրաւեր միջամտելով հանդիսու-
թիւններուն. Այդ դէպքը քու ըսածներուդ
հետ առնչութիւն չունի. ո՞ր են ուռուցիկ
պատճառաբանութիւնները որ ուզելու եմ որ
դուռն նորոգեալ մը երկիւղածութեամբ կու-
տաս. եթէ քու գիտնալու բաներդ չեն ա-
սոնք, ուրեմն լաւ էր որ լռէիր:

Բայց յիշուի պարզամիտ նորոգեալ մը
պէս կը խօսիս, երբ ինձ հասկըցնել կուզես
թէ, Թաղական խորհրդոց իրաւասութիւնը
միայն իրենց բանակցութիւններուն ժողո-
վասրահէն և մատակարարական խնդիրնե-
րեն անդին չանցնիր, տեղն է ըսել, դուռն
միայն կաս յերաւաստէմ. լաւ, գոցենք այս
երեսը՝ դարձեալ անփորձութեամբ գրիչս
մի գրգռէր. le silence est d'or, չգիտցած բա-
ներդ մի պճրտիկէր. Վերջապէս ի՞նչ ըսել
կուզես. Յարգոյ թաղականները, այո՛, մեզ
չփափոցած էին, հրաւերը իրենք կընէին,
և ազնիւ զգացողութեամբ մը հանդիսու-
թիւններէ վերջը կայցելէին ի վանս. սիրով
էինք, մէկ ընտանիք էինք. և այս հեղու ալ
եթէ Թաղական մը, մեծաւորը կամ տիրա-
ցու մը իսկ եկեղեցիին կողմէն հրաւիրէր
Անտոնեանները, զիրենք համոզելու համար
որ իրենց ներկայութիւնը դժկամակութիւն
չէր չէր յարուցաներ, նորէն ամէնքը կու-

գային, եղածները չյիշելով և անթափանց
մնալով մանր մունր հակառակութեանց:

Վերջապէս առնչիմ կայ ըսելով կանոնա-
կան իրաւաբանութեան խնդիր մը կը յու-
զես, ուր՝ տեղական եպիսկոպոսի իրաւա-
բանութիւնը, Հայրապետական պատարա-
գը, Հովուական այցելութիւնը, վանքը և
իր սահմանները, Միաթարեանց մայր վան-
քը, Հաւատոյ տարածումը և Հռովմայ Ս.
Քահանայապետն իսկ ի միասին խառնելով
կը կնքես ուռուցիկ պարբերութիւնդ. և
ասոնց ամէնքը ի՞նչ բանի համար. ապացու-
ցանելու համար թէ Անտոնեանք պարտքեր-
նին կատարելու թերի մնացին. լեռն ահա-
գին, ծնաւ զմուկն չնչին. Սիրելիս, լաւ
կըլլայ թէ որ դուռն այդ խնդիրներու մէջ
ամենեւին չմտնես, ինչո՞ւդ պէտք է, դար-
ձեալ դուռն քերականութեան կանոններովդ
զբաղէ և թող մեռելոց թաղել զմեռեալս
իւրեանց. Անտոնեանները ունին իրենց Հայ-
րապետը, ունին իրենց Պատրիարքական
Փոխանորդ. Գերապայծառը, որոնց անկէ և
պատշաճ, հարկ եղած դիտողութիւնները
ընելու, եթէ կան. Միայն չես ուզեր իմա-
նալ որ խնդիրնիս կամ վէճերնիս վերաց-
կան. կամ սքողասթիք չէ. Ես ինկատի առ-
նելով Անտոնեանց ներկայ դիրքը և բացա-
ռիկ պարագաները կը խօսիմ, և դու ինծի
սկզբունքի խօսք կընես՝ կանոնական իրա-
ւաբանութեան մէջ խաբխափելով. Սկզբունք
է. բարեկամ մը կը բարեւես, բայց եթէ
բարեկամդ կը դժկամակի քու բարեւդ առ-
նելու՝ չես բարեւէր. ահա մասնակի պա-
րագայն որ սկզբունքէն կը շեղի. Ուստի նո-
րէն և նորէն կրկնելու մի ստիպեմ գրած-
ներս ի ձանձրոյթ հասարակութեան:

Միայն երկու բանի համար իմ անկեղծ
չնորհակալութիւնս քեզի. մէյ մը որ քու
միջամտութեամբ ծնած կամ ծնանելիք
գայթակղութեան, ինչպէս կուես, առջեւ
առնելու միջոցը տուիր ինձ, ասորից ներքեւ
և Բերայից (քեզի չէ խօսքս) հարկ եղած բա-
ցատրութիւնները տալով. միայն պարմանա-
լին այն է որ, այդչափ գայթակղութենէ
խորշելովդ ինչպէս գայթակղութեան քուն
պատճառը դուռն եղար՝ քու հրատարակու-
թեամբդ. Երկրորդ՝ տուած խորհուրդիդ.
և իրաւ որ այս անգամ շատ և շատ հեղու
գրիչս դարձուցի գրելէ առաջ:

Հ. ԱՐԵՆԷ ԱՐԵՆԵԱՆ
Մ. ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԵՆՈՒՆԱՆ ՀԱՎԱՏԻՍԻ. — Պու տէֆա Գ
եւրինէ 18 գրեթէ թորթիլ սէֆինէլէրիլէ
եւնիտէն թալիմէրէ պաշտանաճագ օլուպ,
գոմանտանլարա թայֆալարընը թորթմագ
իւզրէ էմր վէրիլմիլ տիր. Վազթը հէնուզ
թայեին օլունմուշ օլմտեան եւնի թալիմէր
Միւս վէ թիրտ արասընտա ինրա խորիճէթ
տիր. Բրէնս ժօրթ՝ պու թալիմէրէ ըրեա-
սէթ իտէճէթ տիր:

Պահրիէ նէգարէթի՝ Լիվրուլտա պու-
լունան Հիտրա նամ զըրհլընըն զըրհ ամէ-
լիաթընա կէրմի վէրիլմէսինի գոմանտանը-
նա էմր իլլէմիլ, վէ գոմանտան տախի, մէզ-
քիւր զըրհլընըն չարէնպիհ (եարըն) կիւնիւ
Բիրէնէ մուվասըլէթ իտէճէկինի ճէվապէն
պիւտիրմիլ տիր:

Սալամին հովուզարընտա պուլունան
Սֆաթթէրրա նամ զըրհլը Բիրէնա վասըլ
օլմուշ տուր:

Ինկիլթէրրանըն Աթինա սէֆիրի, չըգան
չարէնպիհ կիւնիւ ըլիսի վիւքէլար զիւեա-
րէթլէ, պիր սաաթտան զիւեալէ միւլագաթ
իթմիլ տիր:

ԹԵԼԷԿՐԱՖԻԹԷ

Բօմա 19 յուլիս. — Բաբալըգ մագա-
մը նէգարինէ Ֆրանսա թարաֆընտան
թալեին օլունան սէֆիր Մ. Բօպէլլիթի-
մատնամէլէրինի իթա իլլէմէք իւզրէ պու
կիւն Բաբա հազրէթլէրի թարաֆընտան
գապուլ օլունարագ, վուգու պուլան
միւզաքէրաթ սամիմի պիր սուրէթտէ
ճէրէեան իլլէմիլ տիր:

Լօնտրա. — Մէճլիսի մէպուսանտա
պալ վէքիլ օլու Սալիպըրլի՝ Վէնէցիէլ-
լա մէսէլէսինտէն տօլաեը խաաթիլի
տիրմիլ օլան էմրագըն պիր գըսմըն Մէճ-
լիսի մէպուսանա վազ իլէ պու պապտէ
Վէնէցիէլա վէ Միւճթէմիաի Ամէրիգա
հիւքիւմէթլէրիլլէ հաքէմ ուսուլինին
գապուլի հագգընտա տէրտէսթի ինրա
պուլունան միւզաքէրաթ հագգընտա
իթիլգա իտէն իլլահաթը վէրմիլ տիր:

Բարիս. — Մէտրիֆ նազըրընըն րա-
քէպէն պէր հավա օլուլու պալօն՝ Լիօն
չէհրինտէ գարաեա տիւշմիլ իսէ տէ,
պիր կէօնա գազա վուգու պուլմամըլ
տուր:

Բէթըսպուրկ. — Իմէրաթօր վէ իմ-
բէրաթօրիցա Բէթէրհօֆ սէրայը եագը-
նընտա քեային Ալէքսանտրիա սէյֆիէ-
լէրինէ նազլ իլլէմիլլէր տիր:

Մատրիտ. — Գուպատան Իսթանիա
հիւքիւմէթլինէ կէլէն էն սոն խապէրլէ-
րէ նէգարէն, սարը հիւսմա խաաթալը-
ղը Իսթանիա էֆրատը աաքէրիեհսինտէ
մուճիպի Էնտիլէ օլաճագ պիր սուրէթ-
տէ եաեըլմագտա տուր:

Բօմա 20. — Մ. Վիսգօնթի խարիճիէ
նէգարէթլինի ըէսմէն գապուլիթ միլ տիր:
Իթալիա խապինէ նազըրը, խապինէ
միւտիրի ումուլիսինին փրանսաեա կէօն-
տէրիլլէք, իքի տէվլէթ արասընտա
միւզաքէրաթը թիւճճարիեհտէ պուլու-
նուլմալընը թէքլիֆ իթմիլ տիր:

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Մէճլիսի մալիէ ազալըղը՝ Մուսուլ
վիւաեթի տէֆիթէրտաը սապըգը Ալի
Ճէմալ պէյէ թէֆլիգ. Վրանիա չէհպէն-
տէր վէքիլի Շէրէֆէտտին պէյին իւն-
վանը չէհպէնտէրիլլէ թէրֆի. Գրպըրա-
տա թապ օլունան Զէման զագէթասը
սահիպի իմթիաղը Տէրվիլ բաշաեա Յիւն-
ճիւ Օսմ. Սէլանիք ֆըրգաի աաքէրիէ-
սի էրքեանը հարպիէսինէ միրալայ Ֆէ-
րիտ պէյէ Յիւնճիւ Մէճլիսի նիլանլարր
իհսան պուլըրուլմուշ տուր:

Մապագիսի սոն սահիֆէտէ:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի Ց Է

Բէսմի. — Սահէի գուտրէթ վաճէի հազրէ-
թի Խիւաֆէթ Բէնահիտէ Խիւտալէնտիկեար,
Պիթիւս, Մամուրէթ ԻււԱզիզ, Գասթէմոնի,
Էնգարէ վէ Սիվաս վիւաեթէթիւրիտէ տախի
Իււա ու ասաիլին պէր քէմալ օլտուղու մա-
զամը Սատարէթէ յուլիս 7 Թարիխիլէ վի-
րուտիտէն Թէլէկրաֆիարտան անւալըմը
տըր:

— Բուսիա անվէթի Թարաֆընտան Իզ-
միր Բոււմէթրօթիտիւնէ Իթա օլունան մու-
րասա, վէ Ահեօլու Բոււմ մէթրօթիտիւնէ
Վինճի, վէ Ֆէնէր Բոււմ մէթրէպի միւտիրի-
նէ վէ Հէյպէլի ասա մէթրէպի մուալլիմէ-
րինտէն պիրիւնէ վէ տիկէր պազըլարա վէրի-
լէն միւտիլիֆ Նիշանլարըն գապուլ վէ Ի-
ճապընտա Թաալիգինէ միւսատէի սէնիէ էր-
զան պուլլուսմը տուր:

— Անատուլու վիւաեթընըն Իսլահաթը
ճիւմլէսինտէն օլարազ, Ժանաթրմա Թէլէթի-
լաթընըն Ինրաթը զըմընտա, Տիարպէթիտէ,
Ճէմալ Բաշանըն րիասէթի ալթընտա օլմազ,
վէ միւթի վէ ասթէրի ազալարտան միւրէթէպ
պուլլուսմազ Իւզրէ պիր գօմիսիօն Թէլէթի
օլունաուղու կիպի, սանճալարտա տախի
միւթէսարընֆարըն Թահթը րիւտաթիւնտէ
գօմիսիօնլար Թէլէթի զըլընմը տուր:

— Պիթիւս, Մուշ, Սըքրտ վէ Մալազկէրտ
րէտիֆ Թապուրարընըն սիւալ ալթընա ճէլպ
վէ Թէսլիհի էմր օլունմուշ, վէ Իճապը Իճ-
րասընա պաշլանմը տուր:

— Միւհէնտիւլէրին Թալիմի Իշին Կիրիտ-
տէ պուլլունան Հէյպէթիւմա գօրվէթի պու-
լիւնէ քիֆտէթ Իթմէտիկինտէն, Ինաեթթ
վաթըր տախի Իշպու մազաթէտէ հասր Իտիլմիշ
տիր Վաթըր մէթթիւր Կիրիտէ մուվաթընթ
Իթմիշ տիր:

— Ճուճաա Իրթէսի Կիւնիւ Պապը Ալիտէ
Նորատուկեան Գաթրիէլ էֆ. հազրէթիւրի-
նին Թահթը րիւտաթիւնտէ ազտ օլունան
ըլթըմ գօմիսիօնտէնտ, ըլթըմ վաթըն Թի-
ճարէթ Թարիֆաթընա աիտ րաթրուճա տաիր
միւզաթէրաթ ճէրէհան Իլէտիկի սըրտաա,
բալամար րուսուսմընըն Թէնգիլինէ Բըլթըմ
չիւթէթիւնտէն մուվաթաթ Իտիլմէթէ,
պունա մուզապիլ պազը մէվաթտը Թիւճա-
րիտէն ֆազլա րէսմ ալընմասընա պիւնաէն,
Թանգիմ օլունան լաիհանըն պազը մատտէ-
լէր Թիւնարէթ գօմիսիօն Թարաֆընտան
գապուլ Իտիլմէտիկինտէն, միւզաթէրաթ ու-
զամը տուր: Պու մատտէնին հալլի միւթթին
օլսա պիլէ, տահա միւթթիլ պիր մէսլէ մէվ-
աթի Թէգէթթիւրէ կէլէճէ տիր քի, օտա
Իտարէ մէսլէսի տիր:

Գօմիսիօն հէյպէթի պու կիւն տախի Իճ-
թիմա Իտէճէ տիր:

— Մանարիսթան գաթարընըն Սըրպիս-
թան գաթարըլու Թէսսուիլ Իտէմէտիկին-
տէն Նալի Էվրօթա գաթարը տիւն սապահ
Էվրօթա Բօթասընը կէթիւրէմիշ օլտուղուն-
տան, Էվրօթա գաթթիւլարըն ալընմամըլտըր:
— Պուլկարիսթան րրէնսինին զէվէսի րը-

րէնսէն Լուիզին՝ Բիթ մանասթըրընտա ա-
զըրճա Խասթալանմը օլտուղունու Բոււմա-
զէթալարըն Էազմը տուր:

— Սօֆիատու Ինշա Իտիլմէթտէ օլուն գա-
թօլիթ քիլիսէսինին Իքմալը Իշին Բաթա հազ-
րէթիւրի 9000 Փր. կէօնտէրմիշ տիր:

— Պուլկար հիւքիւմէթի Թարաֆընտան
ազտ օլունան 30 միւթթին Փր. լըզ Իսթիգրազ
չիֆթիւրէթ Թախսիս օլունմուշ տուր: Պուն-
լար Իշին միւթէտտուրա զիրաթ պանգալա-
րը մէվճուտ Իսէ տէ, սէրմաեթիւրի 20 մի-
թթին Փր. կէլէմէթտէ տիր:

— Իթալիա սէֆիրի Մ. Բանցա՝ տիւն
ազլամ Թարապիտա քեպյին սէֆարէթիւ-
նէի սէյֆիտէ պիր զիւեաֆէթ վէրմիշ տիր:

— Տէրիսատէթ Իմանընա պիր սէնէտէ
2 պշ. միւթթին տուղինա քիպրիթ Իտիլալ օ-
լունտուղու Թախսին Իտիլմիշ տիր:

— Արիւթ գազաթը քէօլէրինէ Թէնալուզ
Փիթրիլէ Թօթընմը օլուն Հայտարանը ալի-
րէթիւնտէն պազը էրպալը մազարաթըն, մէ-
մուրիւթի միւսուսէ Իլէ Մալազկէրտ ճի-
հէթիւնտէ պուլլունան Մուշ Թապուր ազաթը
Իզթէթ ազա վէ Էֆրատը գապթիւնէ Թարա-
ֆընտան տաղըտըլտըր Թգոմատա օգուն-
մուշ տուր:

— Բէթի Խարէսինտէ գաթուճուղու Ի-
տէն Ալթըրիւր Մ. Սթէֆօնու Պէյօղլուն-
տա Գանճիւկ էնգալանէսի Իսթիւնտէթի
Իգամէթ կեաթընա Խըրսըզ կիւրէրէ, 60 Ի-
րասըլա սաթթընը ալըրմը տուր:

— Թապալ Իլէ մըսըր սաթթան Ահմէտ Նա-
մընտա պիրի, էվլէթի կիճէ Մանարտա Թը-
րամվայ գալուզլարընտան Նիգօլիի գաթը-
ղընտան պընազալ Թէլիլէթի սուրէթտէ ճէրհ
Իթմիշ Իթմիշ տիր: Ժարիս Թութուլուշտուր:

— Բազար կիւնիւ Պիլիլէ տաաաա
պիր Բոււմ հալաճըն 2 պշգ. Էալարըն-
տա պիր էրթէթ յօճուղու տէնիգ քէնա-
ընտա օլնամաթտա Իքէն, գազաէն
տէնիգէ տիւլիլպ պօղուճուշ տուր:

— Էվլէթի կիւն Գաթթէմօնիտէ Խա-
ֆիֆ պիր գէլգէգէ հիսա օլունմուշ տուր:

— Եալօվա էչգընաթըլա մէտիւլէթի
օլմազ. մազնուլիլթիլթիլթիլթիլթիլ տա-
հա Թուլթուլմուշ տուր:

ԳՕԼԷՐՈ. — Ժուճաա Կիւն Իսիկէն-
տէրիւնէ գօլլարտան 4 պշգ. 3 վէֆ.
Գահիւրէտէ ճուճաա Կիւնիւ 2 պշգ. 1
վէֆ. ճուճաա Իրթէսի Կիւնիւ 4 վշգ.
3 վէֆ. վէ մահալը սաիւրէտէ ճուճաա
Կիւնիւ 228 վշգ. 202 վէֆ. ճուճաա
Իրթէսի Կիւնիւ 265 վշգ. 256 վէֆ. օլ-
մուշ տուր:

ՍԵՆԱԻ ԶԻԶԷՔ ՎԷ ՍԵԼԷ ՓԱՊՐԻԳԱՍԸ

Էվրօթաա Իքմալը Թահսիլ Իթմիշ օլուն
Մ. Տիմօթէն Յիւտաս, պու քէրրէ տիւթ-
քեանընը Պէյօղլունտա Տօղրու Էօլտա Թաթ-

սիմ ճիվարընտա 65 Նիւմէթուլու մահէլլէ
Նազլ Իթմիշ օլտուղունտան, պազլէ Իշին
գաթըլտան Իսիկէլլէր վէ գանաթէլէր, պի-
կարա Թապալարը վէ սաիւրէ վազընա մախ-
սուս քիւլիլթ Թալիլլէր, Էտիւնիլթ Թա-
պիր օլունան սազսըլգլար, րէսմ Իւզէրի-
նէ ըսմարտա, տիւեիւն, Իսիմ վէ ճէնազէ-
նէ տաիր չիլէթէր, սէլլէր վէ գուրօնլար
Իմալ Իթմէթտէ օլունպ, հաթթա Էվրօթա ու-
սուլի Իւզրէ ֆանթէթի սէթթիլթի տախի
Իշպու տիւթթեանտա Իմալ Իտիլմէթտէ օլ-
տուղունտան, պուլլարը սաիւր տիւթթեան-
լարտա սաթմազտա օլունտըր Նըսֆ ֆիւա-
թընա սաթմաթ, վէ քէնտիսինէ միւրա-
ճաաթ Իտէճէ միւթթիւրիլլէր Խօշնուտ Ի-
տէճէկինի Թէհսիւտ Իտէր:

ՄԱԽՊԱԱՅԻ
Ս. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Մաթպաամըզտա Էլիւնէյի միւթթէ-
լիֆէ Իլէ, Էանի Էթմէիճէ, Թիւրքէնէ,
Ֆրանսըզա վէ Բուճաա զազէթա, քի-
թապ, րիսալէ, տիւեիւն վէ ճէնազէ
պիլլէթիլթի, գաթթ տը վիլլիթ, Էէր Նէվ
Իլանաթ քեաղըտարը վէ սալիլթ զանթթ
Թէմիլ վէ միւթթիւրիլլէր Խօշնուտ Իտէ-
ճէթ սուրէթտէ միւթթեթիլ վէ Էսալիլլէ
Նիսպէթիլ էհվէն ֆիւաթթիլլէ Թապ, օ-
լունմազտա օլտուղու, վէ Թալարալար-
տան մէվթիւր Խիսանլարտա մաթպաամը-
զա տօղրուտան տօղրու Էալիստ պիլլա-
սըթա վուղու պուլաճաթ սիւրարըլաթըն
ազ պիր միւտտէթ գաթընտա վէ քէզա-
լիլթ էհվէնիլլէթիլլէ Իճրա Խիլիլպ մահէլ-
լէրինէ Թէսլիլ Խիլիլլէթիլ վէ պու Էօլ-
տա սիւրարըլաթ Իլլէ, րուլալթը րէս-
միւթթիլ Խիլիլլէթալ Խիլիլլէթիլ լաղըմ կէի
լէլլէրին Խիլիլլէթալ րուլալթ Խիլիլլէթ
ալընըն տախի մաթպաամըզ Թարաֆըն-
տան տէրիւհտէ օլունաճաղը, մալիլա-
մմէ պուլլուլմազ Իւզրէ, Խասսէթթէ-
լիւն օլունտուր:

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Սալը 9 յուլիս	
Գօնսուլտ ազլամ գաթանտը Զր. 22 03	
պու սապահ ալըտը 22 04	
Շըմէնտըթիլ պու սապահ Յր. 105 00	
Պանգ Թթիլմա 0. Լ. 13 15	
Գրէտի ժէնէրալ 7 27	
Իէթի ազլամ գաթանտը 16	
պու սապահ ալըտը 16 04	
Սօլիլթէ տը Ե. տը վալ. Ի. Լ. 3 20	
Թրամվայ 0. 7 50	
Թահվիլաթը Յր. 492	
Բըլթըմ 486	
Տէրգօս 362	
Օսմանլը Սիկուր. գու. 0. Լ. 4 60	
Սիկ. էթ. A 1 25	
B 1 10	
Թէմպէթի Ի. Լ. 58 1/2	
Գ Ա Մ Պ Ի Օ	
Լօնտրա Իւզէրիլլէ 3 ալըզ 109 25	
Բարիս 3 23 02 1/2	
ԱԳԶԷ ՖԻԵԱԹԸ	
Մէճիտիլ 108 11	
Պէլլիթ 103 20	
Մէթալիթ 98 20	
Ինկ Լիւտսը 110	
Բօլ էմթէրիւլ 89 96	
20 ֆրանզըլգ 87 18	
Գրիմից 8 57	
Բուպիլ քեալըտ	